

BEOGRADSKA BERZA
BELGRADE STOCK EXCHANGE

SEMINAR

REGULATORNI OKVIR RADA ORGANIZOVANOG TRŽIŠTA
HARTIJA OD VREDNOSTI

- prezentacije -

SEMINAR
REGULATORNI OKVIR RADA ORGANIZOVANOG TRŽIŠTA
HARTIJA OD VREDNOSTI
Beogradska berza, 03. decembar 2010. godine

PROGRAM SEMINARA:

UVODNI DEO

13:00- 13:40 Tržište hartija od vrednosti Srbije

Predavač: Gordana DOSTANIĆ, direktor Beogradske berze

PRVI BLOK – 1. deo

13:40 – 14:10 Način poslovanja hartijama od vrednosti na Beogradskoj berzi

Predavač: Miroљub RISTIĆ, glavni analitičar Beogradske berze

14:10 – 14:15 Pauza

PRVI BLOK – 2. deo

14: 15 - 14:45 Način poslovanja hartijama od vrednosti na Beogradskoj berzi

Predavač: Dejan MANDIĆ, glavni kontrolor Beogradske berze

DRUGI BLOK

14:45- 15:15 Nadzor i mere u nadzoru

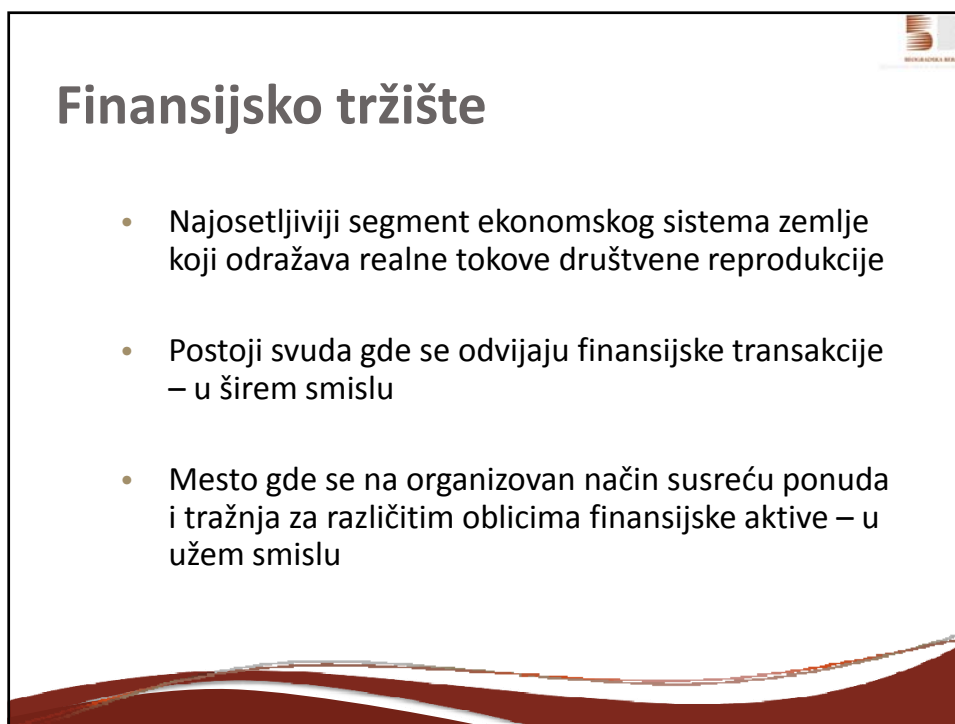
Predavač: Lidija ŠEŠKAR, pravni savetnik Beogradske berze

TREĆI BLOK

15:15 -15:30 Servisi za informisanje i izveštavanje

Predavač: Petar SPAIĆ, stručni saradnik za PR i marketing Beogradske berze

15:30-16:00 Pitanja; odgovori; diskusija

Osnovni zadaci finansijskog tržišta

- Povezivanje ponude i tražnje za različitim oblicima finansijske aktive na organizovan način
- Alokacija slobodnih finansijskih sredstava
- Optimalno korištenje sredstava nacionalne ekonomije
- Ocena efikasnosti poslovanja privrednih subjekata
- Mobilizacija finansijske štednje
- Smanjenje ili eliminacija rizika pojedinih instrumenata

Stepen razvijenosti finansijskog tržišta

Prati se preko razvijenosti njegovih osnovnih elemenata:

- Mesta na kome se susreću ponuda i tražnja
- Učesnika na finansijskom tržištu
- Finansijskih instrumenata

Osnovna podela finansijskog tržišta

- Tržište novca
- Tržište kapitala

Finansijsko tržište je evoluiralo u skladu sa okruženjem u kome funkcioniše

Tržište kapitala

- Mesto povezivanja ponude i tražnje za kapitalom, čiji je rok dospeća duži od jedne godine
- Osnovni izvor kapitala – novčana štednja stanovništva, privrede, javnog sektora, inostranih subjekata

Delovi tržišta kapitala

- Tržište instrumenata duga – kreditno tržište – na kome se trguje dugoročnim dužničkim hov (obveznice)
- Hipotekarna tržišta
- Tržište vlasničkih hov - akcije

Podela tržišta kapitala

- Primarno tržište dugoročnih HoV
- Sekundarno tržište dugoročnih HoV

Karakteristike

- Primarno tržište obuhvata emisiju HoV
- Na sekundarnom tržištu se trguje već emitovanim HoV
- Visok stepen međuzavisnosti

Forme organizovanja kompanija

- Kompanije sa ograničenom odgovornošću po osnovu akcija

Vrste kompanija po osnovu akcija

- Zatvorena AD
 - ne mogu javno da prikupljaju kapital
 - imaju manje od 100, a najmanje 2 akcionara
- Javne kompanije – otvorena AD
 - čijim HoV se javno trguje na organizovanim tržištima
 - imaju obavezu objavljivanja podataka o poslovanju

Dugoročne hartije od vrednosti

- Struktura kapitala pokazuje način finansiranja – odnos dugoročnih i kratkoročnih izvora
- Dugoročni kapital čine akcijski kapital i dugoročni kreditni kapital (dugoročne obveznice predstavljaju deo dugoročnog kreditnog kapitala)
- Različite forme prikupljanja dugoročnog kapitala (emitovanje HoV)

Pojam hartija od vrednosti

U širem smislu obuhvata:

- Polise osiguranja osiguravajućih društava,
- HoV izdate povodom prometa robe (menica, ček, asignacija, konosman, tovarni list, skladišnica, itd.),
- Druge isprave o dugu, novčanom depozitu ili štednji,
- Izvedene i druge nestandardizovane finansijske instrumente,
- Udele zatvorenih društava,
- Investicione kupone otvorenih investicionih fondova.

HoV - predmet berzanskog poslovanja

- HoV emitovane u seriji javnom ponudom (upućena neodređenom broju lica) ili svakom ponudom za kupovinu ili prodaju na organizovanom tržištu
- Danas, HoV se izdaju, evidentiraju i prenose u obliku elektronskog zapisa i nalaze na računima HoV (emisionim, vlasničkim ili trgovačkim) kod specijalizovanih institucija (Centralni registar hartija od vrednosti)

Vrste dugoročnih HoV

Osnovna podela:

- Vlasničke HoV
- Dužničke HoV

Vlasničke hartije od vrednosti Akcije

- Vlasnički udeo u kapitalu kompanije
- Pravo učešća u profitu, a nakon izmirenja obaveza – dividenda
- Pravo na podelu preostalog dela imovine u slučaju bankrotstva
- Pravo upravljanja, u zavisnosti od posedovane vrste akcija

Osnovna podela: na obične i prioritetne

Obične (redovne) akcije

Srazmerno visini učešća u kapitalu vlasniku daju pravo na:

- Upravljanje,
- Dividendu,
- Učešće u podeli preostale imovine u slučaju likvidacije

Prioritetne ili povlašćene akcije

- Vlasniku daju pravo na prioritetnu isplatu fiksnog dela profita ugovorenog u trenutku emitovanja
- Imaju prioritet nad isplatom dividende vlasnicima običnih akcija.
- Nemaju pravo upravljanja

Vrste prioritetnih akcija

- Kumulativne
- Iskupljive
- Participativne
- Zamenjive
- Zaštićene

Nominalna vrednost akcije

Face value/par value

- Predstavlja vrednost pojedinačne akcije po odluci o emisiji
- Ranije se nalazila ispisana na akciji
- Primarna svrha - označavanje realne vrednosti dela imovine
- U današnjim uslovima nije pokazatelj realne vrednosti akcije, tokom vremena se gubi veza između nominalne vrednosti akcije i realne vrednosti imovine kompanije
- Slučajevi izdavanja akcija bez nominalne vrednosti (SAD)

Knjigovodstvena vrednost akcije

Book value per share

- Neto aktiva (ukupna aktiva umanjena za obaveze i iznos emitovanih povlašćenih akcija) podeljena ukupnim brojem emitovanih običnih akcija
- Reper prilikom donošenja odluke o investiranju
- Tržišna i knjigovodstvena vrednost po akciji najpribližnije u trenutku prve emisije

Tržišna vrednost akcije

- Vrednost akcije po kojoj se obavlja kupovina/prodaja
- Dostupna javnosti kroz kursne liste berzi
- Nije zavisna od nominalne ili knjigovodstvene vrednosti

Dugoročne dužničke HoV

- Kreditne HoV
- Regulišu kreditni odnos emitenta i investitora

Najznačajnije su obveznice

Vrste obveznica

- Državne i municipalne obveznice
- Korporativne
- Garantovane
- Hipotekarne
- Obveznice bez kupona
- Otkupljive
- Opozive
- Participativne
- Zamenjive

Za pribavljanje svežeg kapitala emitovanjem HoV, kompanija mora biti društvo otvorenog tipa ili javno društvo (HoV se emituju javnim pozivom za upis i uplatu akcija)

Metode prodaje primarne emisije akcija

- Ponuda za javnu prodaju (IPO – inicijalna javna ponuda)
- Tenderska ponuda
- Direktni plasman
- Pravo prece kupovine

Emisije HoV kod kojih se ne vrši prodaja

- Distribucija, ne i prodaja
- Zamena (splitovanje / homogenizacija)
- Isplate obaveze poveriocu »scrip« dividende ili »scrip« emisije
- Emisija akcija radi pripajanja drugog preduzeća

Prednosti kotiranja na berzi

Za kompanije:

- Lakša prodaja novih emisija
- Bolji kreditni rejting
- Veće mogućnosti rasta i razvoja
- Tržišna cena formirana na berzi pomaže u određivanju cene nove emisije u primarnoj prodaji
- Niža cena pribavljanja kapitala

Prednosti kotiranja na berzi

Za vlasnike kotiranih hartija:

- Mogućost prodaje hartije u svakom trenutku
- Lakše donošenje investicionih odluka
- Niži nivo rizika
- Stalno prisustvo informacija o emitentu i hartiji

Nedostaci kotiranja

Za kompanije:

- Stalna izloženost javnosti
- Plaćanje naknade berzi
- Promena vlasnika

Istorijat BELEX

Osnivanje berze

- Zakon o javnim berzama 1886.

Reosnivanje

- Zakon o jugoslovenskom tržištu novca i tržištu kapitala iz 1989
- Zakon o preduzećima -1988.
- 1992. menja naziv u Beogradska berza a.d
- obnovljena delatnost

Tržište kapitala Srbije

Uslovi za listing - akcije

Listing - uslovi	Prime Market	Standard Market
Minimum kapitala	20 miliona EUR	4 miliona EUR
Vreme poslovanja	3 godine	2 godine
Oditovani finansijski izveštaji	Revizija prema IFRS – pozitivno mišljenje bez rezerve za poslednji finansijski izveštaj	Revizija prema IFRS
Minimalna distribucija kapitala	- Najmanje 25% u free float-u ili 10 miliona EUR free float-a u vlasništvu 500 akcionara	- Najmanje 25% u free float-u ili 2 miliona EUR free float-a u vlasništvu 250 akcionara ili najmanje 500 akcionara
Korporativno upravljanje	- Kodeks korporativnog upravljanja - Isplaćene dividende po prioritetnim akcijama - Kvaralno izveštavanje - Website na srpskom i engleskom jeziku	- Isplaćene dividende po prioritetnim akcijama
Likvidnost	- Prosečna dnevna vrednost prometa 500,000 RSD - Prosečan broj transakcija u poslednjih 6 meseci - najmanje 5	

Organizacija berze

- Prijem na Berzu
- Trgovanje
- Kontrola
- Distribucija informacija

Platforma za trgovanje

- Logička projekcija Pravila poslovanja
- Daljinsko trgovanje iz kancelarija brokera
- Sistem se koristi za
 - Trgovanje
 - Kontrolu
 - Distribuciju informacija
- Moderan tehnički koncept

Distribucija informacija

Informacije se distribuiraju sledećim korisnicima:

- Internim korisnicima sistema
- Eksternim korisnicima sistema
- Centralnom registru
- Medijima

Servisi Beogradske berze

Ime servisa	Raspoloživo	Podaci koji se prikazuju	Korisnici
BELEX.info	Tokom trgovanja	Podaci o trgovanju; Ograničena dubina tržišta	BELEX.info pretplatnici
SMS poruke	Tokom trgovanja	Trenutna cena za traženi simbol	Korisnici mobilne telefonije
WAP aplikacija	Tokom trgovanja	Podaci o trgovanju; Bez prikaza dubine tržišta	BELEX.info pretplatnici
Data Feed	Tokom trgovanja	Podaci o trgovanju; Sa prikazom dubine tržišta (10 nivoa)	Data Vendori: •Reuters •Bloomberg •Teletrader •Tenfore •Interactive Data •IFT Management •9 članova Berze
BSE Web Site	24/7	Tiker: •trenutne cene za sve hartije kojima se trguje •vrednosti oba indeksa Berze	Svi korisnici koji imaju pristup internetu

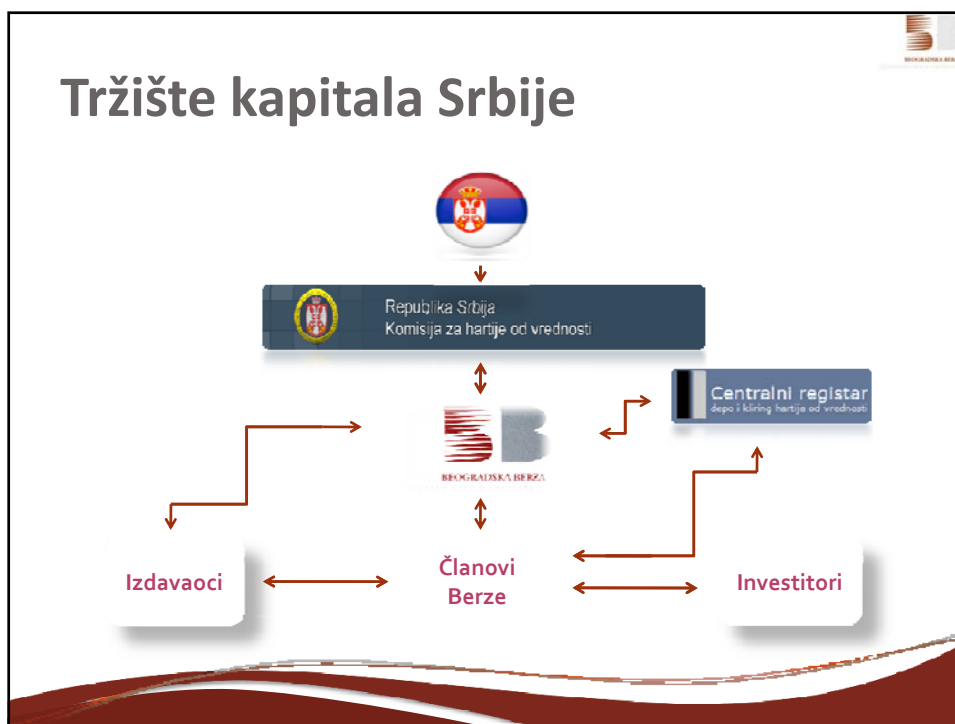

HVALA NA PAŽNJI

Beogradska berza a.d. Beograd

www.belex.rs

info@belex.rs

Tržišta hartija od vrednosti i metode trgovanja

Tržišta hartija od vrednosti:

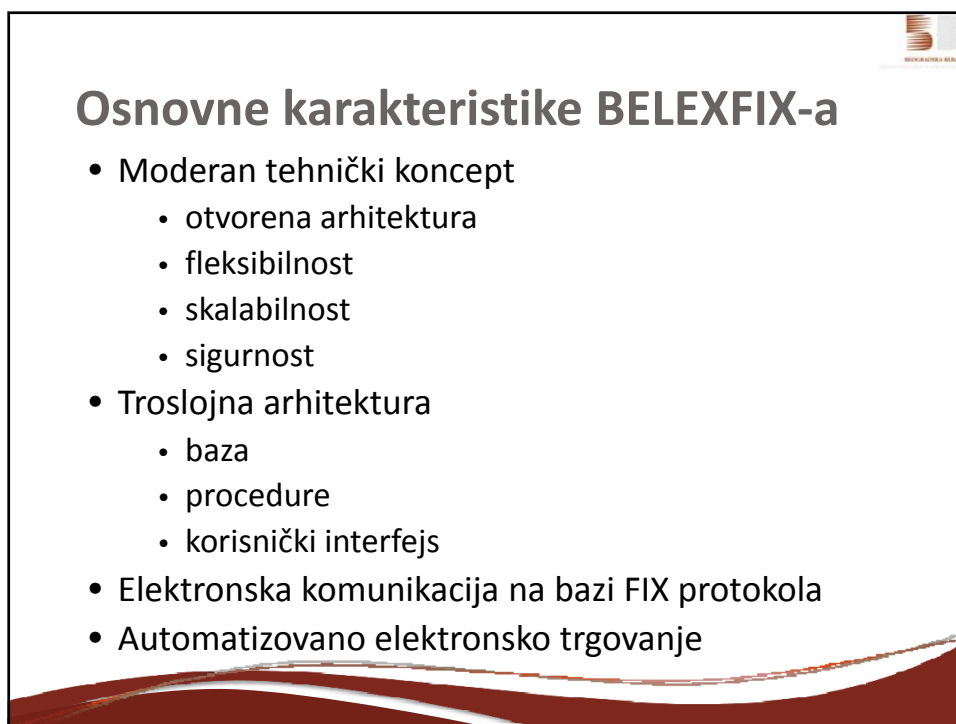
- **berzansko** (Prime i Standard market)
- **vanberzansko** - hartije koje za koje se ne propisuju kriterijumi za uključenje na tržište

Metode sekundarnog trgovanja:

- metod preovlađujuće cene
- metod kontinuiranog trgovanja
- metod minimalne cene

Uslovi za listing - akcije

Listing - uslovi	Prime Market	Standard Market
Minimum kapitala	20 miliona EUR	4 miliona EUR
Vreme poslovanja	3 godine	2 godine
Oditovani finansijski izveštaji	Revizija prema IFRS – pozitivno mišljenje bez rezerve za poslednji finansijski izveštaj	Revizija prema IFRS
Minimalna distribucija kapitala	- Najmanje 25% u free float-u ili 10 miliona EUR free float-a u vlasništvu 500 akcionara	- Najmanje 25% u free float-u ili 2 miliona EUR free float-a u vlasništvu 250 akcionara ili najmanje 500 akcionara
Korporativno upravljanje	- Kodeks korporativnog upravljanja - Isplaćene dividende po prioritetnim akcijama - Kvaralno izveštavanje - Website na srpskom i engleskom jeziku	- Isplaćene dividende po prioritetnim akcijama
Likvidnost	- Prosečna dnevna vrednost prometa 500,000 RSD - Prosečan broj transakcija u poslednjih 6 meseci - najmanje 5	

Funkcionalne karakteristike sistema

Sistem se koristi za:

- trgovanje hartijama od vrednosti
- kontrolu rada tržišta
- kontrolu učesnika u trgovanju
- distribuciju informacija

Funkcionalne Jedinice

Razdvajanje na nezavisne module, koji su povezani internim protokolom:

- Listing (Listiranje hartija, članovi)
- Trgovanje
- Nadzor tržišta (alarmi, izveštaji)
- Distribucija podataka u realnom vremenu
- Izveštavanje (statistike)
- Fakturisanje
- Rešenje za stranu brokera

Tehnološka platforma i infrastruktura

Sistem koristi modernu tehnologiju kojom se korisnicima aplikacije obezbeđuje pristup **DALJINSKI**, iz kancelarija članova Beogradske berze

Organizacija tržišta

- VRSTE (1/2) -

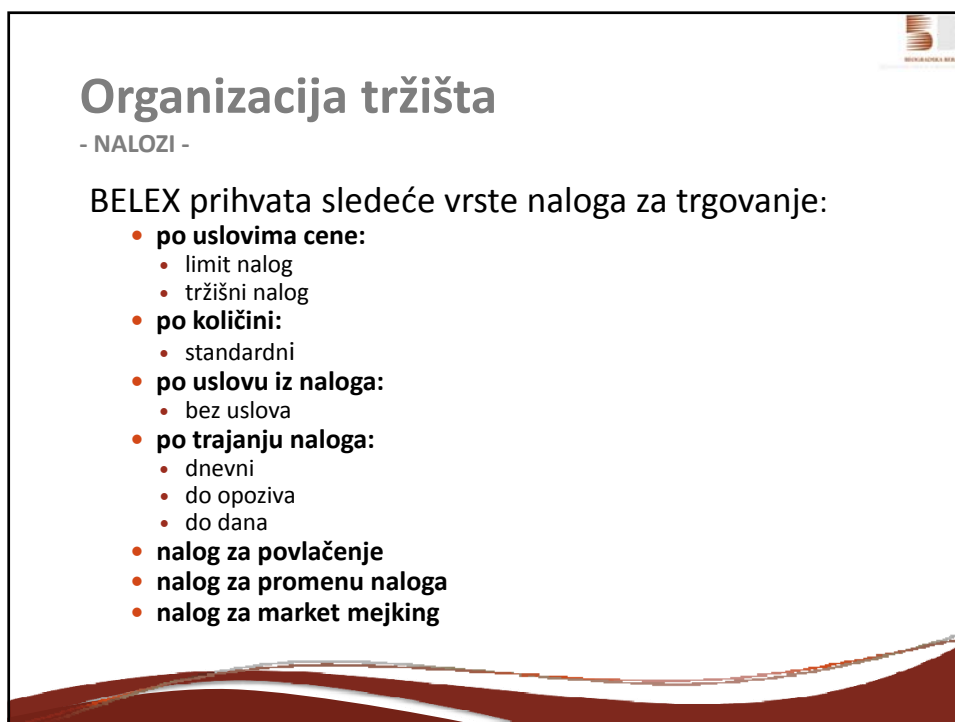
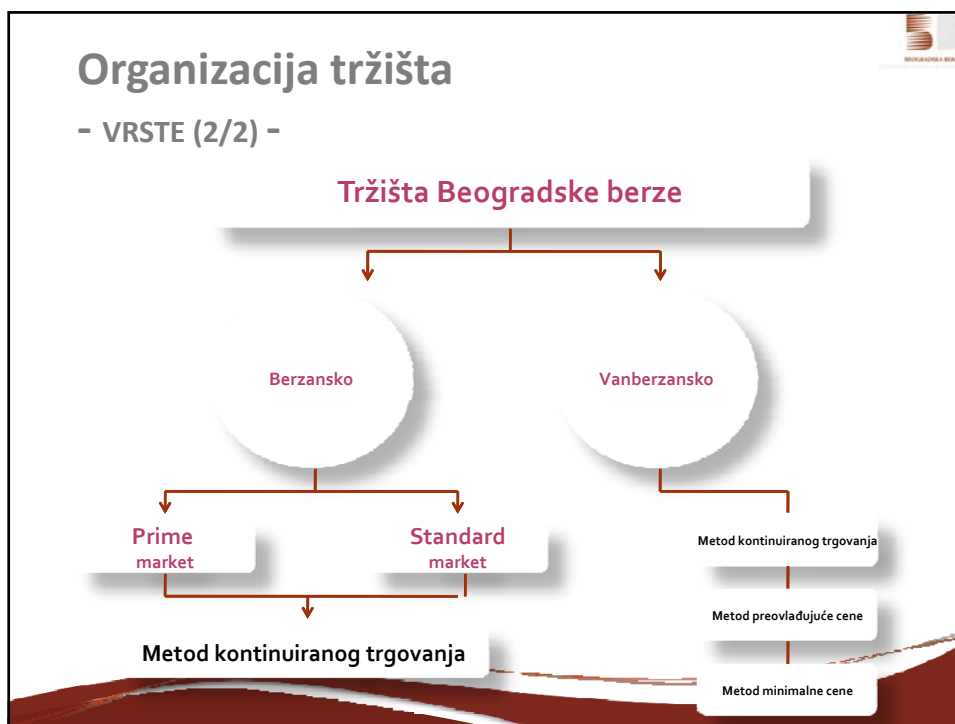
Glavni deo sistema predstavlja logičku projekciju Pravila Berze.

Belex podržava dva tržišta:

- berzansko tržište
- vanberzansko tržište

Hartije od vrednosti su u BELEX-u predstavljene SIMBOLIMA.

SIMBOLOM se može trgovati samo na jednom tržištu.

Nalozi

- PO USLOVIMA CENE -

- Limit nalog (LMT)
 - obavezno sadrži cenu
 - za kupovne LMT naloge, najviša cena se rangira prva
 - za prodajne LMT naloge, najniža cena se rangira prva
- Tržišni nalog (TRZ)
 - nema navedenu cenu
 - ne rangira se na glavnoj tabli, već samo sa količinom ulazi u ukupnu količinu na odgovarajućoj strani tržišta

Nalozi

- AKTIVNOST NALOGA-

Nalozi mogu biti:

- **Aktivni** - nalozi koji su uneti u BELEX sa cenama u okviru zone fluktuacije i vide se na Glavnoj tabli.
- **Neaktivni** - nalozi koji su uneti u BELEX sa cenama van zone fluktuacije i ne vide se na Glavnoj tabli.

Nalozi

- AKTIVNOST NALOGA-

TRAŽNJA		PONUDA	
KOLIČINA	CENA	KOLIČINA	CENA
<u>* 150</u>	<u>* 125,00</u>	100	100,00
100	115,00	150	110,00
20	90,00	<u>* 300</u>	<u>* 130,00</u>

* ne vidi se na Glavnoj tabli

Nalozi

- RANGIRANJE NALOGA -

Rangiranje naloga vrši se prema prioritetu **cena/vreme:**

- Nalozi se rangiraju po svojoj ceni:
 - za **kupovne** **naloge**: nalozi sa najvišom cenom,
 - za **prodajne** **naloge**: nalozi sa najnižom cenom,
- Rangiranje naloga sa istom cenom se vrši prema vremenu unosa u sistem,
- Tržišni nalog ima prednost u odnosu na limit nalog.

Nalozi

- RANGIRANJE NALOGA -

Akcija: ABC		Indikativna cena je 100,00	ZF (80,00 – 120,00)
Kupovina		Prodaja	
300@110,00		500@95,00	
50@100,00		200@100,00	
100@90,00		300@110,00	
200@ 85,00		100@115,00	
100@80,00		150@120,00	

Nalozi

- TRAJANJE NALOGA -

- **Dnevni nalog**
 - neuparen ili delimično uparen nalog se automatski poništava po završetku trgovanja
- **Nalog do dana**
 - član može uneti nalog koji će biti aktivan do preciziranog dana koji ne može biti duži od ograničenja za nalog do opoziva. Po isteku navedenog dana, neuparena količina se automatski poništava
- **Nalog do opoziva**
 - ostaje u knjizi naloga dok mu ne istekne rok trajanja (90 dana)

Metode sekundarnog trgovanja

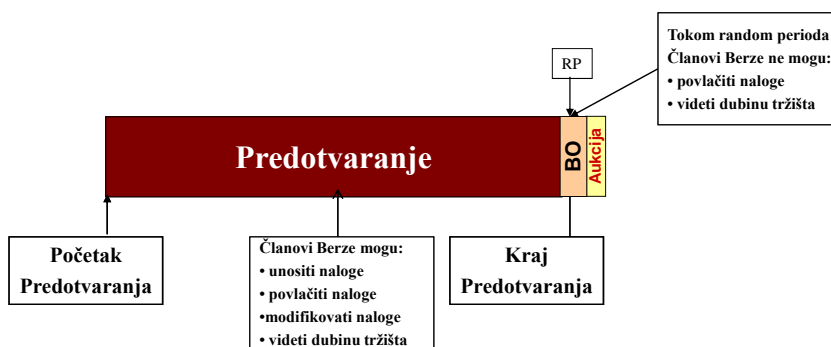
- METOD PEOVLAĐUJUĆE CENE -

Metod preovlađujuće cene (MPC) faze:

- predotvaranje – period podeljen na podfaze:
 - prijem naloga – period prijema naloga za trgovanje,
 - random period - period ograničenog prijema naloga za trgovanje i prikaza informacija,
- aukcija – vremenski trenutak u kome se utvrđuje preovlađujuća cena, i
- trgovanje – vremenski trenutak u kojem se zaključuju transakcije po preovlađujućoj ceni

Organizacija tržišta

- METOD PEOVLAĐUJUĆE CENE -

Metode sekundarnog trgovanja

- METOD PREOVLAĐUJUĆE CENE -

Preovlađujuća cena je cena po kojoj se ostvaruje najveći obim prometa, meren brojem akcija.

- ukoliko se maksimalni obim prometa može realizovati po više cena za preovlađujuću cenu uzima se ona koja je najbliža **indikativnoj ceni**
- u slučaju da postoje dve cene koje su podjednako udaljene od indikativne cene, tada će kao preovlađujuća cena biti izabrana **viša cena**

Metode sekundarnog trgovanja

- METOD PREOVLAĐUJUĆE CENE -

Ukoliko se samo tržišni nalozi nalaze na tržištu, preovlađujuća cena jednaka je **indikativnoj ceni**.

Ukoliko postoje samo LMT nalozi koji se ne mogu upariti - nema trgovanja, a cena ostaje jednaka **indikativnoj**.

Metode trgovanja

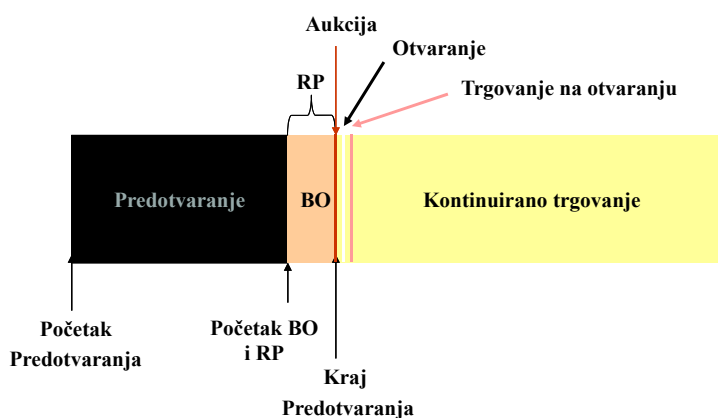
- METOD KONTINUIRANOG TRGOVANJA -

Metod kontinuiranog trgovanja sastoji se iz sledećih faza:

- predotvaranje
 - prijem naloga - period prijema naloga za trgovanje, koju sledi
 - random period - period ograničenog prijema naloga za trgovanje i prikaza informacija,
- otvaranje
- trgovanje na otvaranju
- kontinuirano trgovanje

Organizacija tržišta

- METOD KONTINUIRANOG TRGOVANJA -

Metode trgovanja

- METOD KONTINUIRANOG TRGOVANJA -

- **Cena na otvaranju:** cena koja je utvrđena na aukciji (na otvaranju).
- Ukoliko se ne utvrdi cena u fazi otvaranja (aukcija), cena na otvaranju jednaka je ceni prve transakcije.
- **Cena na zatvaranju:** cena koja je utvrđena na bazi algoritma koji propisuje Direktor Berze (4 moguća algoritma).

Organizacija tržišta

Glavna tabla BELEX-a omogućuje prikaz agregiranog tržišta po hartijama od vrednosti.

Glavna tabla omogućuje za izabranu hartiju od vrednosti prikaz Table dubine tržišta do 10 nivoa dubine.

Svaka promena na tržištu ažurira se na glavnoj tabli BELEX-a.

BELEX

Aplikacija za trgovanje akcijama

Glavna tabla - FORMA -

Šifra	Ime	Opis	Prosečna	Cena	Volj	Dol	Obj. količina	Am.	Ad. količina	Stanje	Suvinak.	Opis	1/10	2/10	3/10	4/10	5/10	6/10	7/10	8/10	9/10	10/10	Priloga	Priloga	Priloga			
Segment: Belex Aкции (1. hartija)																												
BELEX	Belex	Belex	+1.00	91	0.000,00	31	1.000,00	10	111	257	1.400,00	1.500,00	1.000,00	0	1.347,00	2.000,00	1.000,00	1.310,00	0	0	0	0	0	0	0	0		
Segment: Belex Aкции (2. hartija)																												
A2010	Belex	A2010	-0,21	13,820	92,82	3,000	94,00	90,204	155,534	90,204	92,84	92,80	0	74,73	91,23	92,83	11,47674	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Segment: Belex Aкции (3. hartija)																												
A2011	Belex	A2011	-0,05	19,682	94,67	10,000	95,00	1,592	242,443	1,592	94,67	94,67	94,54	0	85,20	100,00	94,57	12,94851	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Segment: Belex Aкции (4. hartija)																												
A2012	Belex	A2012	-0,02	13,806	97,82	7,735	98,00	1,765	155,885	3,459	97,80	97,71	+0,01	89,06	100,00	97,15	13,30085	+0,01	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Šifra	Ime	Opis	Prosečna	Cena	Volj	Dol	Obj. količina	Am.	Ad. količina	Stanje	Suvinak.	Opis	1/10	2/10	3/10	4/10	5/10	6/10	7/10	8/10	9/10	10/10	Priloga	Priloga	Priloga			
Segment: Belex Aкции (5. hartija)																												
BELEX	Belex	Belex	+0,00	1,00	466,00	300	466,00	51	60,672	1.062,402	466,00	466,00	466,00	0	429,00	532,00	466,00	12,2292370	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Segment: Belex Aкции (6. hartija)																												
BELEX	Belex	Belex	-0,00	294	940,00	50	951,00	100	1,620	11,729	951,00	951,00	950,00	0	878,00	1,049,00	950,00	279,400,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Segment: Belex Aкции (7. hartija)																												
BELEX	Belex	Belex	-0,00	124	969,00	21	978,00	50	285	1,717	974,00	975,00	974,00	+1,00	621,00	743,00	974,00	155,134,00	+0,15	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Šifra	Ime	Opis	Prosečna	Cena	Volj	Dol	Obj. količina	Am.	Ad. količina	Stanje	Suvinak.	Opis	1/10	2/10	3/10	4/10	5/10	6/10	7/10	8/10	9/10	10/10	Priloga	Priloga	Priloga				
Segment: Belex Aкции (8. hartija)																													
BELEX	Belex	Belex	-0,00	12,240	476,00	10	476,00	10	1,100	11,100	476,00	476,00	476,00	0	476,00	476,00	476,00	476,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Segment: Belex Aкции (9. hartija)																													
BELEX	Belex	Belex	+0,00	1,00	480,00	100	480,00	50	1,000	10,000	480,00	480,00	480,00	0	480,00	480,00	480,00	480,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Glavna tabla

- ELEMENTI -

Osnovni elementi Glavne table su:

- Simbol
- Cena
- Trend
- Promena
- Bid
- Kol.
- Ask
- Kol.
- Vrednost
- Σ Bid
- Σ Ask
- Obim
- Open
- High
- Low
- Fluktuacija
- Faza

BELEX

Aplikacija za kontrolu trgovanja

SIMULTANO

praćenje tržišta – plasiranje naloga – knjiga naloga

Nadzor i kontrola tržišta

- Nadzor u realnom vremenu (on-line alarmi)
- Off – line nadzor
 - Osnovni izveštaji
 - Posebni izveštaji

Kontrola tržišta

1. Trgovanje u skladu sa Zakonom, podzakonskim aktima, Statutom i Pravilima berze, Kodeksom ponašanja, dobrim poslovnim običajima i poslovnim moralom

- načela etičkog kodeksa (zakonitosti, dužne pažnje, pouzdanosti poštenja i fer odnosa, profesionalizma i poverljivosti),
- veštačko uspostavljanje cena hartija od vrednosti,
- ugrožavanje uslova za trgovanje.

2. Nadzor i očuvanje integriteta tržišta

- obustavljanje trgovanja, isključenja hartija, članova i brokera članova,
- storniranje transakcija i naloga (tehnička greška ili manipulativna aktivnost),
- nadzor ispravnosti tehničkih sredstava u postupku trgovanja.

Kontrola tržišta

Nedozvoljene radnje: korišćenje nedozvoljenih informacija i manipulacije na tržištu

- trgovanje bez stvarne promene vlasništva,
- stvaranje lažne slike o aktivnosti HOV, udruživanje više lica koji uzajamnim transakcijama podižu/spuštaju cenu na veštački visok/nizak nivo,
- dilerska kupovina pre klijenta, manipulacija cenom na zatvaranju,
- intenzivno trgovanje u cilju sticanja provizije,
- Kupovina/prodaja na osnovu saznanja da neko drugi kupuje/prodaje po istoj ili približnoj ceni.

Kontrola tržišta

- navođenje drugih lica na kupovinu/prodaju,
- ispostavljanje fiktivnih naloga za trgovanje,
- prenošenje senzacionalnih glasina koje mogu uticati na tržište,
- širenje lažnih i netačnih informacija,
- zloupotreba informacija koje nisu dostupne učesnicima u trgovanju,
- odbijanje dostavljanja tražene dokumentacije, klađenje na kretanje cena hartija od vrednosti, učestvovanje u poslu sa ciljem da se prevari lice koje se bavi kupovinom/prodajom hartija od vrednosti.

Kontrola tržišta

Način kontrole:

- identifikacija događaja
- zahtev za dostavu dokumentacije ili neposredna kontrola
- izveštaj o izvršenoj kontroli
- opomena berzanskog kontrolora ili disciplinski postupak

Specijalni izveštaji – Komisija za hartije od vrednosti

On-line nadzor tržišta

Alarmi D-Prekoracena količina procenat za: 01.07.2010 - Surveillance On-Line

Alarms

Na dan: 01.07.2010

Broj prikaza alarma: 0

Alarm uvek na vrhu:

Zatvori sve

Naziv alarma

...	Naziv alarma	Prihvat...	Ob...	Komentar
01.0...	AL...	D-Prekoracena količin...	Dejan Ma...	01... Dejan ... 01... Obrađen
01.0...	AL...	D-Prekoracena količin...	Dejan Ma...	01... Dejan ... 01...

Ukupno: 3

Detalji alarma

Simbol	Broj naloga	Vreme naloga	Strana	Cena	Količina	Re
ALFA	STCK-671/...	01.07.2010 10:07:49	Prodaja	6.990,00	1.000	

Alarm 01.07.2010 10:44:48 A201

D-Prekoracena količina nominala

A2012 vrednost: količina na nalogu: 25000 emitovana kolocinat

Broj naloga	Strana	Datum	Simbol	Cena	Količina	Realiz...	Nerealiz...	Kl
MDLN-679/10	Kupovina	01.07.2010 10:44:48	A2012	93,18	25.000	0	25.000	G

Off-line nadzor tržišta

Nadzor trgovanja - Izveštaj

Pretnoća

Pretnoća	vredn...	datu...	datu...	symb...	cena	količina	realizovan...	nerealizovan...	nosa	akt...	gr...	PBR	Eba...	tip	cena	tip	akcija	data...	org...	stanje...
VIBN-32042	Prodaja	11.05.2010	04.11.2009 09:37:56	ALTES	1.580,00	34	0	34	D...	BOK...	1	1.08074312	Likvidirana cena	Unos naloga				1.2.2010		VIBN
NOVA-2614	Prodaja	11.05.2010	10.11.2009 10:53:31	ALTES	1.380,00	20	0	20	B...	Batal...	1	0,3 20240141	Likvidirana cena	Unos naloga				7.2.2010		VIBN
VIBN-32714	Prodaja	11.05.2010	30.11.2009 10:04:27	ALTES	1.300,00	11	0	11	11...	110...	1	1.08074312	Likvidirana cena	Unos naloga				27.2.2010		VIBN
VIBN-32716	Prodaja	11.05.2010	30.11.2009 10:32:08	ALTES	4.000,00	80	0	80	D...	BAL...	0	1.08074312	Likvidirana cena	Unos naloga				27.2.2010		VIBN
VIBN-32706	Prodaja	11.05.2010	15.12.2009 09:35:13	ALTES	3.000,00	60	0	60	D...	PM...	0	1.08074312	Likvidirana cena	Unos naloga				14.3.2010		VIBN
VIBN-32042	Prodaja	12.05.2010	04.11.2009 09:37:56	ALTES	1.580,00	34	0	34	D...	BOK...	1	1.08074312	Likvidirana cena	Unos naloga				1.2.2010		VIBN
NOVA-2614	Prodaja	12.05.2010	10.11.2009 10:53:31	ALTES	1.380,00	20	0	20	B...	Batal...	1	0,3 20240141	Likvidirana cena	Unos naloga				7.2.2010		NOVA

Nadzor trgovanja - Izveštaj

Izveštaj

Hartije: cijena se označava u skladu sa postupkom izveštaja

Klijenti: Prvih 10 klijenata po vrednosti prometa

Štampanje: Izveštaji, Excel, Filteri

Izveštaji: Izveštaji, Excel, Filteri

Izveštaji: Izveštaji, Excel, Filteri

Izveštaji: Izveštaji, Excel, Filteri

Gde je Beogradska berza?

Kriza u Beogradu

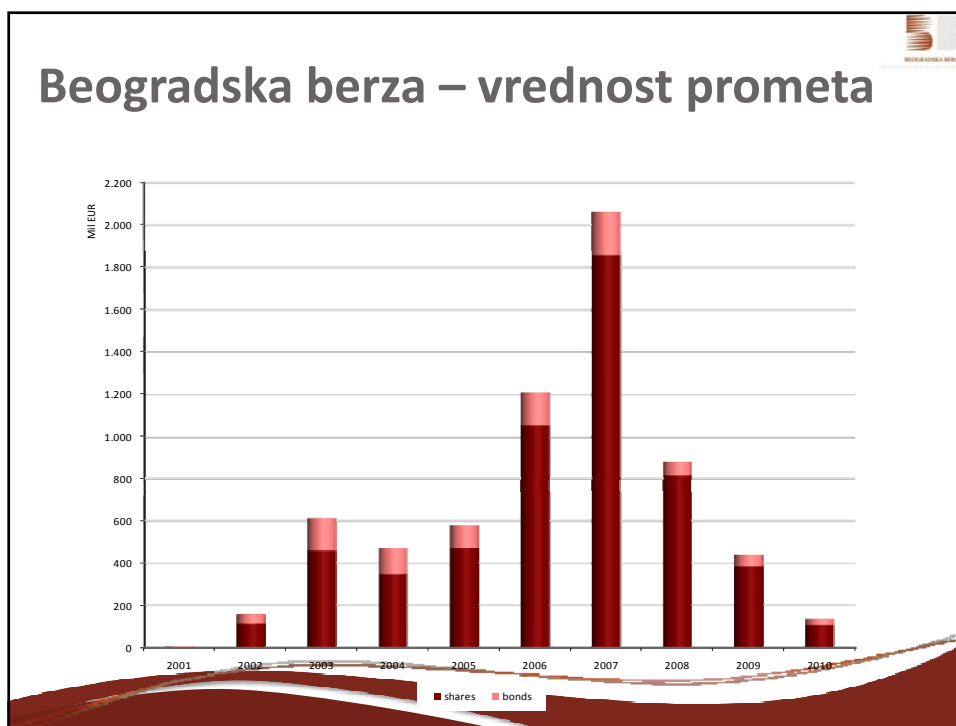
- Znatno raniji početak
 - II kvartal 07
- Znatno duže trajanje
- Znatno intenzivniji pad
 - U odnosu na maximum pad od čak 89,6 %
- Znatno veće posledice po tržište
 - Industrija fondova – gubitak imovine i članova
 - Prikupljanje kapitala za razvoj nije moguće
 - Reforma penzionog sistema ?

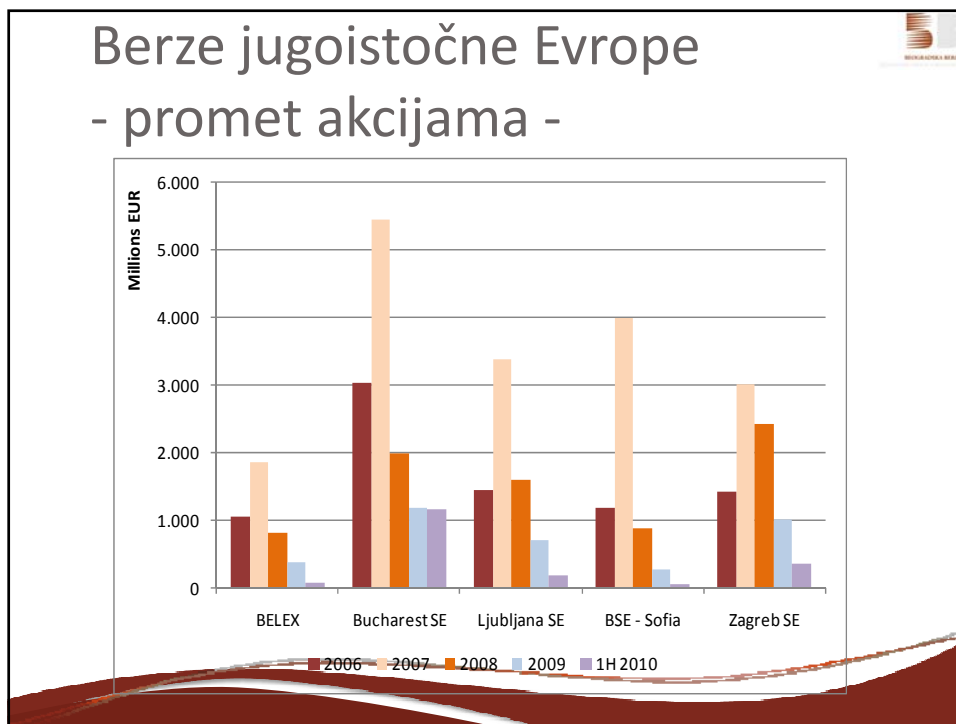
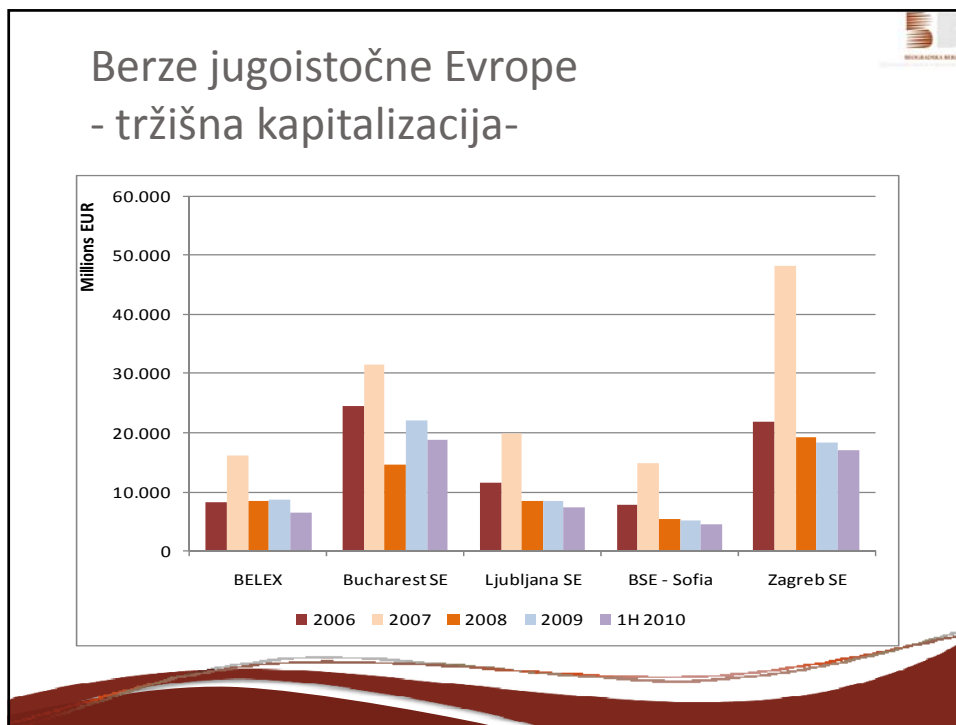
Uzroci

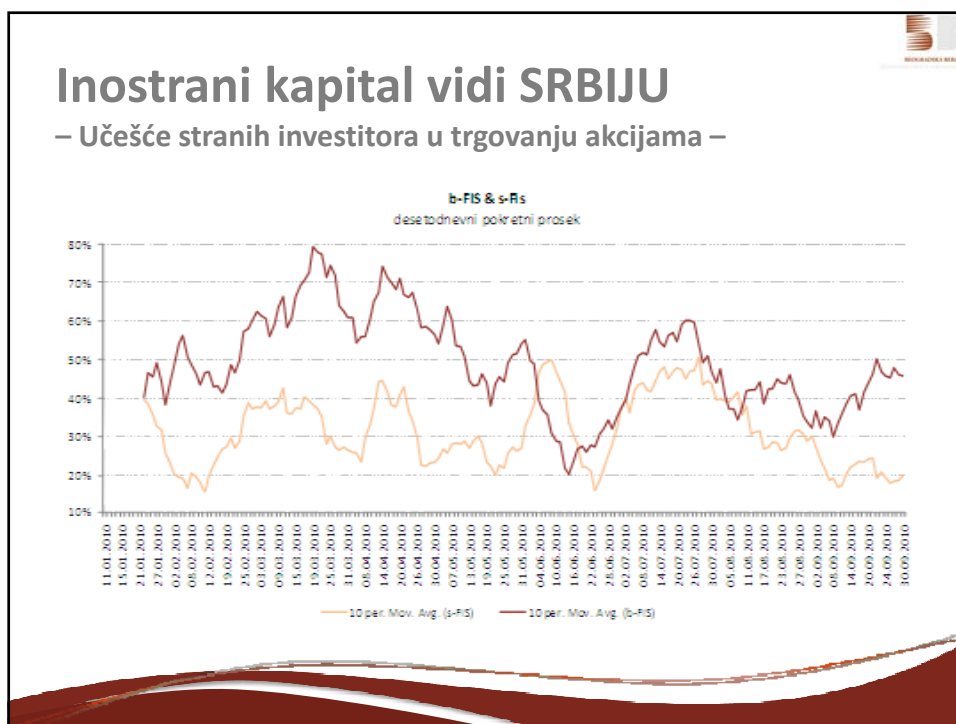
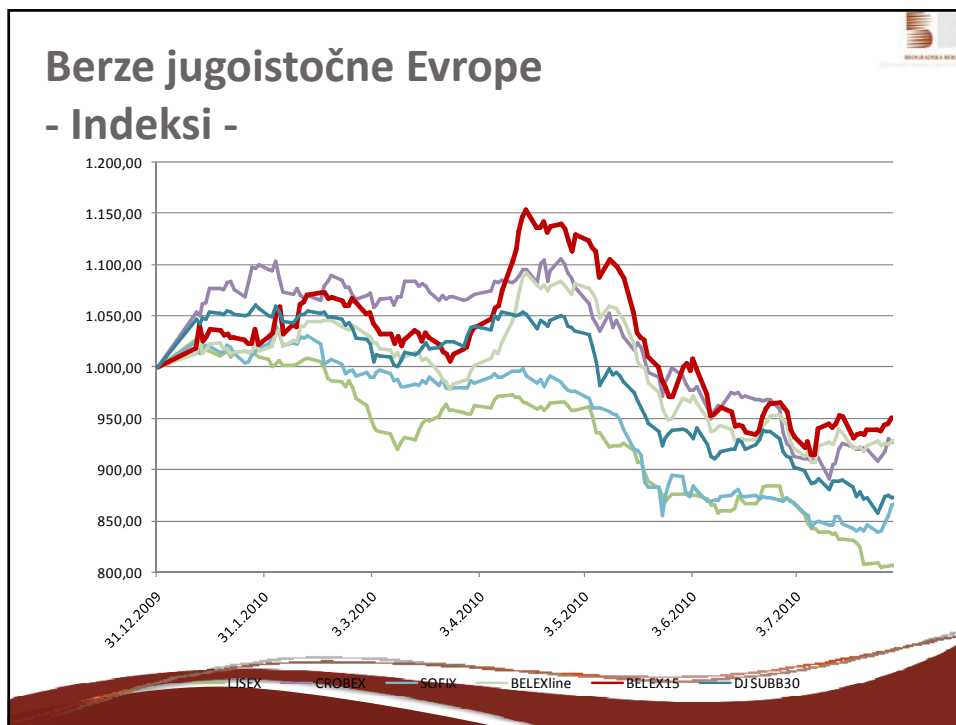
- Tržišno atraktivne kompanije velike kapitalizacije još uvek nisu našle put do Berze,
- Ni jedna IPO procedura nije sprovedena u Srbiji,
- Mali broj akcionarskih društava je finansirao rast i razvoj biznisa aktivnostima na tržištu kapitala,
- Akcije kompanije koje su iznedrile srpske proizvodne brendove Berza gotovo da nije imala u ponudi,
- Osim prisutne obveznice devizne štednje, dužničke hartije od vrednosti su instrument koji subjekti ne koriste za finansiranje projekata,
- Samo 26.235 domaćih fizičkih lica je investiralo na BELEX-u (0.31% ukupne populacije)

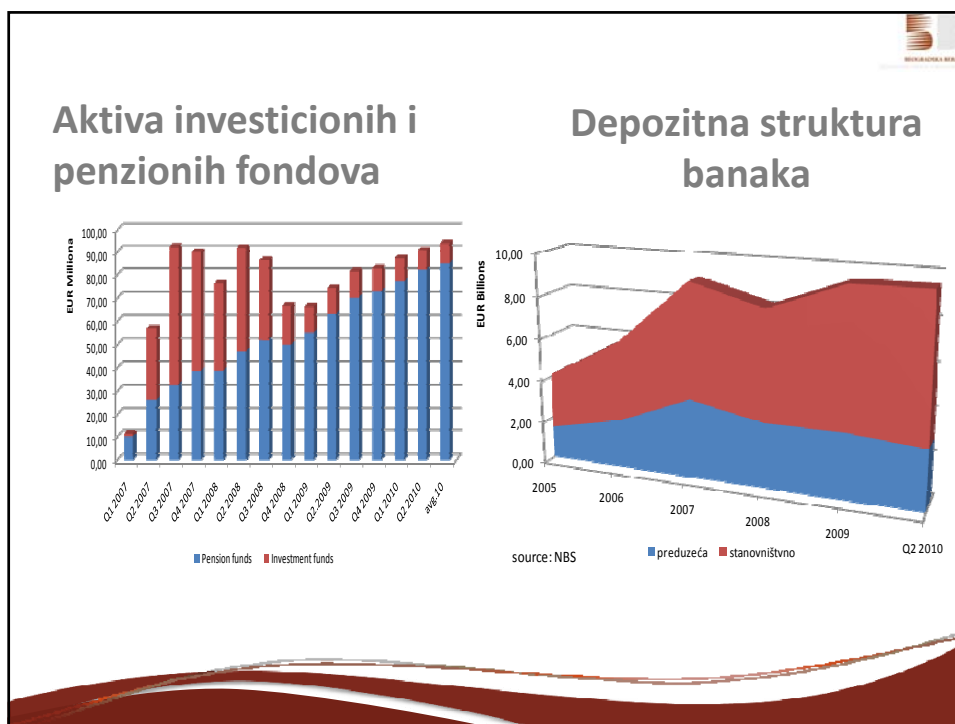
Manifestacija krize

- Kriza likvidnosti
 - Promet drastično umanjen
 - Niska dubina i likvidnost
 - Veća volatilnost tržišta
 - Odsustvo domaće tražnje kao amortizera krize
- Kriza poverenja
 - Kritika osnovnih funkcija tržišta kapitala
 - Mogućnost prikupljanja novih sredstava
 - Mogućnost otkrivanja fer cene aktive
 - Zaštita od manipulacija usled niske likvidnosti

HVALA NA PAŽNJI

Beogradska berza a.d. Beograd
www.belex.rs
info@belex.rs

INFORMISANJE I IZVEŠTAVANJE

www.belex.rs

BELOGRADSKA BERZA
BELGRADE STOCK EXCHANGE

www.belex.rs

The screenshot displays the Belex website interface. At the top, there is a navigation bar with the Belex logo and menu items like 'Predviđanja', 'Tržišna i hartija', 'Prezentacija usluga', 'Regulativa', 'Članovi', and 'O Berzi'. Below this, there are several sections: 'Zelite da trgovate?' with a 'Uključite se' button, 'Pratite trživište' with a 'BELEX info' logo, and 'Dnevni izveštaj' which contains two tables of market data. The first table shows the 'BELEX Indeks' with values for 23.11.2016, 23.11.2015, and 23.11.2014. The second table shows 'Lokalne' market data for various indices like SPFT, RDS, TSOA, ERM, Standard Market, and APFA. On the right side, there is a 'Prezentacija sa Konferencije' section with a list of dates and topics.

BELEX Indeks	Prezentacija sa Konferencije
23.11.2016: 27.454.867	18.11.2016: Zaključak Devete međunarodne konferencije Beogradske berze
23.11.2015: 257.153	18.11.2016: Podpisano Pismo o saradnji s namerni poslovala iz trgovine između berzi u Beogradu, Sloveniji i Hongkongu
23.11.2014: 2.187	18.11.2016: Prvi izveštaj o rezultatima poslovanja za 2016. godinu

Indeks	Cena	%	Prezent
SPFT	820	+ 0,24	1.003.057
RDS	402	+ 0,21	21.938.146
TSOA	740	+ 1,08	377.840
ERM	940	+ 1,15	20.454
Standard Market			
APFA	28.500	+ 0,12	81.000
HTLC	1.500	+ 0,00	0
APFA	8.000	+ 0,00	272.000

OSNOVNE INFORMACIJE SA BERZE

- Prijem HoV na Berzu - Prospekt
- Kalendar zakazanih trgovanja
- Podaci o obavljenim trgovanjima
- Kursna lista i dnevni izveštaji

SERVISI ZA INFORMISANJE

- WEB site
- BELEX.info
wap.belex.info
- SMS servis
- SMS start stop
- DATA FEED
- BELEX.tiker
- BELEX RSS Feed

www.belex.rs

BELEX.info

INDEX 1,249 ▲ 12.52%

BELEX.info

Simbol	Cena	Promena	Obim	Suma Bid	Sum Ask	Best Bid Cena	Best Bid Kol	Best Ask Cena	Best Ask Kol	Open	High
ASBA	3,750 00	-0,07 00	1,651	125	711	3,670 00	10	3,730 00	14	3,670 00	3,870 00
BRSA	2,470 00	0,00 00	15,134	2,835	987	2,470 00	14	2,475 00	23	2,470 00	2,475 00
AKET	15,030 00	0,00 00	?	?	?	?	?	?	?	?	?
BRH	0,00 00	0,00 00	0,00	0,00	0,00	0,00 00	1	0,00 00	1	0,00 00	0,00 00
BNFI	40,030 00	0,00 00	?	?	505	?	?	55,230 00	112	40,030 00	40,000 00
CCPS	10,000 00	0,00 00	?	?	?	?	?	?	?	?	?
CMN	10,000 00	0,00 00	?	?	78	9,100 00	1	10,000 00	67	?	?
CVOS	1,626 00	0,00 00	?	36	63	1,630 00	1	1,629 00	62	?	?
ESBR	0,00 00	0,00 00	?	?	?	0,00 00	?	?	?	?	?
FLH	630 00	0,00 00	20,638	636	3,521	630 00	5	630 00	225	630 00	650 00
GLCS	630 00	63 00	12	278	255	530 00	243	630 00	225	630 00	600 00
IMK	1,05 00	0,00 00	4,074	1,314	6,77	1,05 00	3	1,078 00	507	1,05 00	1,060 00
IMBF	21,625 00	-1,075 00	12	?	185	?	?	22,699 00	2	22,650 00	21,815 00
IMBR	0,00 00	-0,00 00	0,20	0,6	?	0,00 00	10	0,00 00	?	0,00 00	0,00 00
ITA	750 00	0,00 00	12	5	613	714 00	5	750 00	13	750 00	750 00
YTPY	5,10 00	663,00	432	?	754	?	?	5,100 00	5	5,100 00	5,170 00
YTLG	1,575 00	-62,00	1,635	510	157	1,570 00	103	1,630 00	62	1,575 00	1,515 00
ZLK	0,00 00	0,00 00	?	?	1,657	?	?	0,00 00	0,00	?	?
ZBTS	155 00	15,00	100	140	1,902	155 00	43	170 00	13	155 00	150 00
ZLKL	627 00	0,00 00	?	15	5,112	630 00	5	627 00	206	?	?
ZLJL	11,00 00	0,00 00	?	35	0,11	10,00 00	1,1	11,00 00	?	?	?
ZLKL	650 00	0,00 00	?	?	4,4	?	?	650 00	1,5	?	?

SMS SERVIS

- Korisnici usluga svih lokalnih mreža mobilne telefonije s lakoćom mogu pristupiti informacijama iz trgovanja na Beogradskoj berzi. SMS servis Beogradske berze omogućava korisnicima da u svakom trenutku u toku (ili nakon) trgovanja provere trenutnu cenu izabranih akcija, procentualnu promenu cene i obim trgovanja ostvaren do momenta slanja poruke.
- Korisnik šalje SMS poruku "BERZA *simbol hartije*" na broj 1027 mreže 061,062,063,064 ili 065 mreže
- Lista svih simbola hartija od vrednosti na adresi www.belex.info/simboli.php

SMS start - stop

- Servis BELEX SMS start-stop namenjen je korisnicima koji žele da budu dnevno informisani o ceni izabrane hartije na kraju trgovanja.
- Servis se aktivira slanjem SMS poruke sa sadržajem "start<razmak>simbol_hartije" na broj 1027
- U toku trajanja servisa, jedanput dnevno, na kraju trgovačkog dana, korisnik dobija informacije o ceni na zatvaranju izabrane hartije, najvišoj i najnižoj dnevnoj ceni, procenutalnoj promeni cene i dnevnom obimu trgovanja.
- Za prestanak ove usluge dovoljno je na broj 1027 poslati poruku "stop<razmak> simbol_hartije".

WAP SERVIS

- wap.belex.info
- Dostupan svim BELEX.info pretplatnicima
- Implementiran kao odgovor na potrebu korisnika da budu informisani o dešavanjima na trgovanju i u situacijama kada im internet iz bilo kog razloga nije dostupan.
- Neophodan je mobilni telefon koji podržava GPRS i koji je podešen za prijem ovakve vrste informacija

RSS FEED

- Preuzimanje i čitanje podataka sa sajta Berze u posebnim programima za čitanje
 - RSS Agregator
 - RSS Reader ili
 - RSS Feed Reader
- Preuzimanje i postavljanje informacija sa sajta Beogradske berze na sajt korisnika

DATA FEED

- Distribucija podataka preko specijalizovanih kompanija (Data Vendors):

- Informacije se distribuiraju u posebnom formatu (Integral data feed)

DNEVNI IZVEŠTAJ

Beogradska berza a.d.
Omladinskih brigada 1, 11070 Novi Beograd
faks: + 381 11 311 73 04
kontakt: info@belex.rs
www.belex.rs

Saržini Beogradske berze:
www.belex.info
wap.belex.info SMS: 4569
SMS: BERZA (SYMBOL) @ 1027

DNEVNI IZVEŠTAJ BEOGRADSKJE BERZE 2. decembar 2010. godine

BELEX15 indeks	
poslednja vrednost	646,30
promena (abs)	+1,32
promena (%)	+0,20%
Vrednost na otvaranju	646,30
Najviša dnevna vred.	646,60
Najniža dnevna vred.	646,30
Istorijski max	3.335,20
Istorijski min	247,46
vred. prometa BELEX15	2.236.406

BELEXline indeks	
poslednja vrednost	1.272,81
promena (abs)	+1,02
promena (%)	+0,08%
Godišnji max	1.432,60
Godišnji min	1.189,82
Istorijski max	3.007,24
Istorijski min	241,99
vred. prometa BELEXline	29.951.864

Učešće stranih investitora	
total	25,84%
FIS	49,14%
b-FIS	2,55%
n-FIS	2,91%
FIB	21,65%

02.dec.2010.	vrednost prometa RSD	vrednost prometa EUR	broj transakcija
obveznice RS	7.202.922	87.091	43
obveznice preduzeća	0	0	0
akcije	32.173.369	299.676	9.873
ukupno	39.276.291	386.767	9.916

srednji kurs za € iznosi 107,3588

dnevna promena	br./tr.	vred. prometa
promena (abs)	-513	-2.443.588
promena (%)	-4,92	-5,04

Broj trgovinskih emisija akcija	
rast cene	10
nepromenjeno	11
pad cene	13
ukupno	44

struktura	obveznice RS		obveznice preduzeća		akcije	
	%	br./tr.	vred. prometa	br./tr.	vred. prometa	br./tr.
Dnevna	0,48	18,29	0,00	0,00	99,55	81,71
Mesečna	0,27	13,02	0,00	0,00	99,73	98,99
Godišnja	1,81	31,59	0,00	0,25	98,18	79,25

Učešće članova Berze u ukupnom trgovanju na Berzi - 3 najvećar		br./tr.	vred. prometa
Banka Poljsanska Beograd a.d., Beograd	49,07%	30,77%	
Dunav Stockbroker a.d., Beograd	28,97%	18,09%	
Clavell securities a.d., Beograd	13,81%	10,24%	

*uz blok transakcija i transakcija metodom IOC

HVALA NA PAŽNJI!